

الحمد لله رب العالمين و العاقبه للمتقين و الصلوة و السلام على اشرف الانبياء والمرسلين.

امابعد!

بسم الله الرحمن الرحيم

أولوغ وار مجلس باشغلی، حرمتی ملت وکیل لری، عزیز اناغه لر و آبه سینگیل لر!

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

جلا لت مأب ریس مجلس، اعضای محترم اداری، نماینده گان به اعتبار ملت، خواهران و برادران گرامی!

اجازه دهید نخست از رهبران حکومت وحدت ملی ابراز سپاس و امتنان نمایم که برمن اعتماد نموده و مرا شایسته این وظیفه ملی دانسته اند. من به حیث یک مادر تحصیل کرده افغان همه مشکلات و رنجهای مردم و وطنم را به رگ رگ وجود خویش درک مینمایم و تعهد میسپاریم که به توکل به ذات باری تعالی و حمایت شما نماینده گان با عزت و منتخب مردم افغانستان بر پایه اصول اسلامی، اخلاقی و مسلکی به صداقت و شفافیت کامل مصدر خدمت یکسان به تمام مناطق کشورم گردم.

الحمد لله مخالف هر نوع تبعیض و تعصب قومی، زبانی، سمتی و مذهبی هستم. که در این مورد کارکردها و موقف گیرهای گذشته من گواه این مدعا است.

در آینده نیز با این پدیده شوم مبارزه بی امان خواهم کرد و خط مشی کاری من به اساس اصل شایسته گی و تقوا استوار خواهد بود.

اجازه دهید طور مختصر خود را حضور شما نماینده گان باعزت و با اعتبار مردم افغانستان معرفی نمایم.

اینجانب پوهندوی (نامزد رتبه پوهنوال) دوکتور فریده مومند در سال 1344 در یک فامیل روشنفکر چشم به جهان گشوده ام. تعلیمات ابتدایی و ثانوی خویش را تا سویه بکلوریا در لیسه رابعه بلخی تکمیل نموده و در سال 1362 بعد از سپری نمودن امتحان کانکور شامل انستیتوت طبی کابل گردیده ام، در سال 1367 به درجه ماستری از آن فارغ گردیدم. از سال 1368 الی 1370 پروگرام تخصص خویش را به درجه عالی موفقانه در بخش داخله اطفال در شفاخانه تدریسی میوند به پایه اکمال رسانیدم. در سال 1374 شامل کدر علمی پوهنتون طبی کابل شدم که تا الحال به حیث استاد پوهنتون طبی کابل و ترینر پروگرام اکمال تخصص وظیفه اجرا مینمایم. همچنان به صفت متخصص طب اطفال در شفاخانه الکویت پشاور و ولایت تخار مصدر خدمت به هموطنان خویش گردیده ام.

از سال 1384 الی سال 1390 به صفت رییس پوهنخی طب اطفال، عضو شورای علمی پوهنتون طبی کابل و عضو کمیته نصاب (کوریکولم) پوهنتون طبی کابل ایفای وظیفه نموده ام. بر علاوه از سال 1384 تا حال منحیث معاون انجمن دوکتوران اطفال افغانستان ایفای وظیفه مینمایم.

د مجلس جلالتماب رئیس، قدرمن اداری پلاوی، د ولس درنو استازو، پتمنو خویندو او ورونو!

د لوړو زده کړو وزارت یو له هغو مهمو وزارتونو څخه دی، چې په بیلابیلو برخو کې د هیواد د پرمختگ لپاره افغان کادرونه روزي. دغه اصل ته په کتنه یاد وزارت کلکې پاملرنې ته اړتیا لري.

دغه وزارت د یو لړ پرمختگونو او لاسته راوړنو تر څنګ، لاهم له گڼ شمیر ستونزو سره لاس او گریوان دی چې له منځه وړل یې پر الله (ج) توکل، کلک او متین عزم او ستاسو درنو استازو ملاتړ ته اړتیا لري.

زمونږ جگړه خپلې هیواد د نړیوالې ټولنې له مرستو سره بیا هم ډیر کار ته اړتیا لري، چې د نړۍ د پرمختگ له کاروان سره ملگری شي.

د لوړو زده کړو د پرمختگ بهیر لاهم ډیرې ننگونې لري، لاهم د ولس او په ځانگړي ډول د ځوان نسل هیلو ته په بشپړ ډول ځواب نشي ویلای.

پدغه برخه کې د کانکور ملي پروسه چې د هیواد د ډیرو ځوانانو هیلې وروپورې تړلې دي په یوه کړکېچنه مسله بدله شوې، چې نه یوازې د کانکور له پایلو څخه ځوانان او پیغلې ناخوښي دي، بلکې د اولس باور یې پر دغه پروسه زیانمن کړی دی.

وکلاى علیقدر ملت

با توجه به عدم دسترسی به فرصت ها و امکانات، تحقیقات و فناوری های معاصر و محدودیت منابع مالی برای برپایی نهادهای تحقیقی و با در نظر داشت عدم استفاده مؤثر از کمک های جامعه جهانی در بخش تحقیقات و تحصیلات عالی، گستردگی نیازها و ضرورت های ابزاری و

تأسیسات فزیکي مانند، تعمیرات، لیلیه، تجهیزات لابراتواری و وسایل مورد استفاده روزمره مانند نشرات، اطلاع رسانی، دسترسی به داده ها و

معلومات تکنالوژیکي، کتابخانها نه های مجهز، ارتقای کیفیت کاری استادان و سازمان دهی و بسیج عوامل و منابع برای ارتقای کیفیت تحصیلات عالی، گستردگی روز افزون متقاضیان و محدودیت نهادها برای جذب آنها، چالش هایی اند که سکتور تحصیلات عالی کشور با آن مواجه است.

شرایط اقتصادی و اجتماعی کنونی و نیاز جامعه به کادر پویا و متخصص، زمینه جدیدی را برای سرمایه گذاری و توجه جدی تری را به تحصیلات عالی مهیا ساخته و دسترسی به مهارت های نوین را سرعت بخشیده است، که رشد کمی و کیفی موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی را

ناشی از این نیاز می توان ارزیابی نمود.

آنچه امیدها را تحقق می بخشد عزم و اراده اسلامی و ملی برای برپایی یک تحرک گسترده اکادمیک و تخصصی در کشور است که با شناسایی

دشواری ها و بهره گیری از فرصت های ممکنه، برای توسعه نهادهای تحصیلی با طرح استراتژی دقیق میان مدت و دراز مدت اجرایی آن و یاری

خداوند بزرگ و همکاری و حمایت شما نمایندگان محترم و مردم نجیب افغانستان شاهد رشد و پیشرفت خواهیم بود.

د اولس پتمنو استازو خویندو او ورونو!!

د افغانستان اسلامي جمهوریت د لوړو زده کړو وزارت به نه یوازې د محصلانو او استادانو شمیر ته پاملرنه وکړي، بلکې د ۱۳۹۸-۱۳۹۴ کال د کاري پلان په نظر کې نیولو سره د هغوی د علمي ظرفیتونو په لوړولو کې به هم جدي پاملرنه وکړي. د تحصیلي درجې د لوړوالي، علمي رتبو او د علمي څېړنو پراخوالي، د افغانستان په پوهنتونونو کې د ماسترۍ او دوکتورا د پروگرامونو پیل کول او پهرنیو پوهنتونونو ته د علمي سويي د لوړولو په موخه د استادانو استول هغه پروگرامونه دي چې د استادانو د علمي کچې او ظرفیتونو د لوړولو لپاره به یې ترسره کوو.

د لوړو زده کړو د نصاب د دوامداره ارزونې، معیاری پراخوالي او جدي څارنې لپاره به د پوهنتونونو له تجربه لرونکو استادانو څخه یوه شورا جوړه او دنده به ورته وسپارل شي، چې له دغې پروسې څخه جدي څارنه وکړي.

په ملي او نړیواله کچه به د هیواد د لوړو زده کړو بنسټونو ته د اعتبار ورکولو لپاره د هیواد د پوهنتونونو به کچه د اعتبار موندنې شوراگانې جوړې شي، چې وکړای شو له دې لارې د هیواد پوهنتونونه په نړیوالو معیارونو برابر کړو. د ولس عزتمندو استازو، ورونو او خویندو!

د لوړو زده کړو وزارت مسؤلیت لري چې په اسلامي او د وطن پالنې په روحیه سمبال متخصص کادرونه وروزي، چې د هیواد په اقتصادي، سیاسي او فرهنگي- ټولنیزو برخو کې د ښه مدیریت توان او قدرت ولري.

له همدې امله د هیواد داوسنیو شرایطو په نظر کې نیولو سره د لوړو زده کړو په مؤسساتو کې علمي، مالي او اداري خپلواکي په نظر کې نیول شوې ده.

د جنډر موضوع هم د لوړو زده کړو په سیستم کې د پاملرنې وړ ده او ښځینه استادانو او محصلینو د کمیت او کیفیت د کچې د لوړوالي سره سره ښځینه زده کوونکو ته د ځانگړو تحصیلي فرصتونو په برابرولو کې نه سترې کیدونکې هلې ځلې کوو، چې د هغوی ونډه لاپسې زیاته شي. نمایندگان محترم ملت!

چالش های عمده وزارت تحصیلات عالی و سیستم تحصیلات عال کشور به طور فشرده شامل نکات ذیل است:

- نبود میکانیزم شفاف برای اخذ امتحان کانکور
 - عدم تنفیذ قانون جدید تحصیلات عالی افغانستان
 - کمبود ساختمانها و تسهیلات برای پوهنتونها و لیلیه ها
 - نبود نظارت مناسب و همکاری لازم در تأسیس و فعالیت های نهادهای در موسسات تحصیلات عالی خصوصی
 - نبود مکانیزم شفاف، جوابگو، مستمر و معیاری برای تأمین استقلالیت پوهنتونها
 - کمبود بودجه برای برآورده شدن نیازمندی های تحصیلات عالی
 - کمبود کادر علمی به درجات عالی ماستری و دوکتورا
 - دسترسی نا کافی زنان به تحصیلات عالی در ولایات ناام
 - نبود موجودیت برنامه برای تربیه کادرهای تخصصی
 - عدم موجودیت برنامه نیازمندی های دولت و بازار آزاد به متخصصین در عرصه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
 - افزایش تعداد متقاضیان تحصیلات عالی بصورت روز افزون
 - محدودیت های امکانات رشد نهادهای تحصیلات عالی دولتی و خصوصی
 - عدم توازن میان رشد کمی و کیفی در تحصیلات عالی
 - نبود توأمیت های کافی میان پوهنتون های داخلی و خارجی
 - عدم موجودیت برنامه های تحصیلي و نصاب مدرن و جوابگو به نیازهای معاصر کشور در مطابقت به سويه های تحصیلي بین المللی
- اینها مهم ترین موارد از مشکلات در مقابل سیستم تحصیلات عالی کشور می باشند. برای از بین بردن این مشکلات، راه حل های مشخصی نیز در نظر دارم که در اینجا به صورت مختصر در محضر شما نمایندگان با عزت ملت خلاصه بیان می شود:

- جلب حمایت مقامات محترم جمهوری اسلامی افغانستان برای تحقق اهداف پلان استراتیژی ملی تحصیلات عالی و بنیادهای مساعد کننده ملی و بین المللی
- تأمین استقلالیت پوهنتونها مبتنی بر یک روش و مکانیزم قانونی و عملی
- همکاری مقامات امنیتی در جهت مصونیت پوهنتونها و پروسه کانکور در مرکز و ولایات
- حمایت از تطبیق قوانین و مقرر ها، لویح و طرز العمل های اکادمیک در عرصه تحصیلات عالی و بازنگری آنها با معیارهای ملی و بین المللی
- طرح و پیشنهاد بودجه مناسب با رعایت شفافیت در اجرای آن
- تفاهم با کشور های دوست در راستای ایجاد پوهنتون های بین المللی در داخل افغانستان.
- تأمین همکاری های تمام ارگانهای دولتی در تطبیق پلانهای اکادمیک، اداری و حمایت از تحصیلات عالی به مثابه بنیاد انکشاف و ترقی جامعه.
- آماده سازی شرایط لازم و کوتاه مدت برای جذب دختران ولایات ناام در پوهنتونهای محلی، نهادهای تحصیلي، تربیه معلم و موسسات نیمه عالی

• توجه به انفاذ قانون جديد تحصيلات عالي

• ترتيب و تنظيم نمودن تمام اسناد و مدارك غير منظم در آرشيف فزيكي والكترونيكي

• فراهم آوردن شرايط مساعد براي انسجام امور و نظم بهتر

• ايجاد برنامه هاي اكادميك براي معرفي دانشمندان و دستاوردهاي جديد تحصيلات عالي در رسانه ها

• توسعه معياري نهادهاي تحصيلي خصوصي در ولايات کشور، مطابق نيازمندي هاي جامعه

• افزايش كمي محصلان با تاسيس نهادهاي تحصيلات عالي معياري

• ايجاد و توسعه پوهنځي هاي شبانه در پوهنتونها و نهادهاي تحصيلي مطابق نياز مندي ها و ظرفيت ها

• رسيدگي به موقع به وضع محصلان افغان در خارج از کشور با ايجاد يك ميكانيزم مناسب

• تلاش براي توزيع عادلانه بورس ها در تفاهم با نماينده گان معزز ملت

دولس پتمنو استازو!

زمونږ موخه د ملي او اسلامي گټو په نظر کې نيولو سره په دولتي او خصوصي کچه د يوه داسې باکيفيته، متوازن او لوړ ظرفيت لرونکي سيستم را منځ ته کول دي، چې دافغانستان په پرمختگ کې عمده رول ولوبولای شي. پورتنیو موخو ته درسيډو لپاره غواړو لاندې کارونه ترسره کړو.

برنامه اول

رهبري و اداره یک سیستم منسجم و هماهنگ تحصيلات عالي با کيفيت

1. امتحان کانکور

• وزارت تحصيلات عالي براي بهبود بخشيدن و مؤثريت کانکور از تکنالوژي معلوماتي استفاده و آنرا توسعه خواهد بخشيد.

• آموزش هاي لازم به کارمندان مربوط در چگونگي استفاده از نرم افزارها و سخت افزار هاي مورد نظر.

• نظارت و کنترل جدی بر شفافيت امتحان کانکور.

• انتقال صلاحيت اخذ امتحان کانکور مخصوصاً به پوهنتونهاي که ظرفيت اخذ امتحان کانکور را دارند.

• بازنگري در ميکانيزم اخذ کانکور با حضور نماينده گان معزز ملت و ارگانهاي ذيربط

• در تفاهم با وزارت معارف در نظر است که امتحان کانکور براي رشته هاي ساينس و اجتماعيات داراي پارچه هاي خاص خود باشد که شاگردان قبلاً از علاقه مندي شان اطلاع دهند تا در روز امتحان همان پارچه ها رادريافت کنند.

• معلوم است که همه فارغان صنوف دوازدهم نمی توانند شامل تحصيلات عالي شوند، بناً وزارت معارف بايد دوره هاي تربيه کارگران فني را از صنف نهم الي يازدهم براي سه سال ترتيب دهد، زیرا افغانستان مانند همه کشور هاي ديگر در مسيري حرکت مينمايد که ممکن نيست همه داراي تحصيلات عالي شوند، درحاليکه به کارگران حرفوي ورزيده در داخل و خارج هردو، سخت نيازمندي وجود دارد.

2. دسترسي، توسعه و ساختار تحصيلات عالي

• وزارت تحصيلات عالي توسعه نهاد هاي تحصيلات عالي خصوصي را به حيث بخشی از تلاش هاي افزايش دسترسي به خدمات تحصيلي با کيفيت مورد تشويق قرار می دهد.

• وزارت تحصيلات عالي سعی می نمايد تا خدمات مؤثري را در نهادهاي تحصيلي در اختيار محصلان قرار دهد.

• فراهم آوري خدمات خاص براي محصلان نيازمنند مانند معلولين ومعيوب بين

• رعايت تساوي جنسيتي در سطح رهبري و سطوح مختلف وزارت تحصيلات عالي

3. دلورو زده کړو د سيستم مديريت

• د پوهنتونونو د ودانيو او تجهيزاتو په بشپړولو کې به د پام وړ بدلون رامنځته کړو.

• د پوهنتون د استادانو د علمي کچې د پياوړتيا لپاره به د مسلکي روزنې لنډ مهاله اود ماستري او دوکتورا اوږد مهاله پروگرامونو ته پراختيا ورکړو.

• ددې لپاره چې پر دندو بوخت مامورين د لوړو زده کړو له نعمت څخه برخمن شي، په پوهنتونونو کې به د شپې پوهنځيو جوړولو ته وده ورکړو.

• د وزارت او پوهنتونونو د اداري کارمندانو د مسلکي ظرفيتونو د پياوړتيا په موخه به لنډمهاله روزنيز پروگرامونو ته پياوړتيا ورکړل شي.

• د هيواد د پوهنتونونو تر منځ د اړيکو د پياوړتيا له لارې به د علمي تجربو د شريکولو لپاره زمينه برابره کړو.

• د ستونزو د حل او پرمختگونو د شريکولو په موخه به د هيواد د پوهنتونونو د رئيسانو تر منځ مياشتني مجلسونه پلان اوتدويرشي.

• په اړينو برخو کې به د نړيوالو مرستندويانو پاملرنه جلب شي، چې د لوړو زده کړو د کيفيت د پياوړتيا په لاره کې گټور ثابت شي.

• د کيفيت د ښه والي په موخه د دولتي او خصوصي پوهنتونونو او د لوړو زده کړو له مؤسسو څخه به د څارنې او نظارت چارې پياوړې کړم.

• د افغاني پوهنتونونو او نړيوالو معتبرو پوهنتونونو تر منځ به د تواميت او اړيکو د پياوړتيا لپاره کار وکړم، چې د استادانو د تگ راتگ لړۍ پياوړتيا ومومي.

• د تحصيلي بورسونو د عادلانه ويش لپاره به د متوازن پرمختگ اصل ته په درناوي ستاسو په مشوره د منلو وړ ميکانيزم جوړ کړم.

• د معلولو محصلانو لپاره به په ټولو پوهنتونونو او پوهنځيو کې سهولتونه برابر شي، چې وشي کړای له ستونزو پرته خپلې زده کړې تر سره کړي.

• هڅه مو داده، چې د نارینه و تر څنګ په پوهنتونونو او د لوړو زده کړو په مؤسسو کې د نجونو د ګډون کچ لوړ کړو.

برنامه دوم

آموزش کادر متخصص ورزیده در راستای تأمین نیازهای انکشاف اجتماعی و اقتصادی افغانستان، ارتقای سطح تدریس، تحقیق، فراگیری و تشویق عرضه خدمات به جامعه و مردم افغانستان.

منابع بشری!

• افزایش جذب سالانه محصلان در پوهنتونهای دولتی بیشتر از ظرفیت فعلی تا سال 1398 با در نظر داشت امکانات قابل دسترس.

• افزایش مناسب در کادر علمی جهت برآورده ساختن نیازهای تحصیلی با توجه به جذب بیشتر زنان

• افزایش تعداد متناسب کارمندان جهت تأمین نیازهای مدیریتی محصلان

• افزایش 20 فیصد در تعداد کادر متخصص دارای درجه دکتورا

• افزایش 50 فیصد کادر متخصص ماستر از طریق برنامه های داخلی و یا با اعزام به کشورهای خارجی

• ایجاد برنامه های معیاری ماستری در پوهنتونهای دولتی و خصوصی

• تدویر کورس های آموزشی ظرفیت کوتاه مدت برای کادرهای علمی و کارمندان در بخش های اداری و تخنیک

• افزایش زمینه تبادل تجارب علمی با اعزام استادان در پوهنتونهای خارج از کشور و دعوت از استادان خارجی در نهادهای تحصیلات عالی کشور

موسسات تحصیلات عالی خصوصی

موجودیت پوهنتونها و موسسات تحصیلات عالی خصوصی در شرایط کنونی کشور برای جذب فارغان مکاتب و مدارس با در نظر داشت ظرفیت

محدود پوهنتونهای دولتی، ضرورت مبرم و محسوس می باشد. در این راستا موارد ذیل را تطبیق خواهیم نمود:

• تدویر پالیسی نصاب و ایجاد مکانیزم های مستمر نظارتی برای عملکرد و فعالیت های نهاد های تحصیلات عالی خصوصی

• ایجاد یک کمیسیون با صلاحیت از جانب وزارت تحصیلات عالی توسط استادان مجرب به منظور بررسی اسناد تحصیلی و سویه آمادگی های لازم

تدریسی استادان نهادهای تحصیلی خصوصی

• زمینه سازی برای تدویر سیمینارها و کورس های آموزشی به منظور ارتقای سطح علمی استادان موسسات تحصیلات عالی خصوصی

• زمینه سازی برای تدویر جلسات مشترک بین استادان موسسات تحصیلات عالی خصوصی و پوهنتون های دولتی برای انتقال تجارب و بهبود در

عملکرد این نهادها.

دولت عزتمندو او سرلورپو استازيو!

دغه ژمنې، هغه وخت په ښه توګه عملي کيدای شي، چې ستاسو په پاملرنه او ملاتړ د لوړو زده کړو قانون له لازمو تعديلاتو سره تصویب شي.

په پای کې هیله لرم، چې تاسو د ولس درانه استازي پرما باور وکړئ او د باور رايې د راکولو تر څنګ د تل لپاره په دغه برخه او د اصلاحاتو او

پرمختګونو په لاره کې زما مرسته او ملاتړ وکړئ.

زه هم د الله (ج) په حضور کې ستاسو قدرمنو په وړاندې ژمنه کوم چې له خپلې مسلکي، تخصصي او مدیریتی پوهې او عملي تجربو څخه په ګټې

اخیستنې او په الهي نصرت به دغه سکتور ته پیاوړتیا ورکړم. ستاسو د پاملرنې او همکارۍ غوښتنه کوم.

د يوه سرلورپي او پرمختللي افغانستان په هيله. و من الله التوفيق

ډاکتر فریده مومند

Source (30.5.2015): www.facebook.com/pages-فریده-مومند-Dr-Farida-Momand

